

Lathund till checklista för tillsynsprojekt om hantering av växtskyddsmedel på golfbanor

Detta tillsynsprojekt syftar till att främja en hållbar användning av växtskyddsmedel på golfbanor. Som ett led i strävan att åstadkomma detta, är fokus för detta projekt att bredda kunskapen om golfklubbers hantering av växtskyddsmedel och arbete med integrerat växtskydd (IPM) samt skapa verktyg för en enhetlig och effektiv tillsyn av detta. Naturvårdsverket ska i samverkan med Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen vägleda tillsynsmyndigheterna så att:

- kunskapen om regler och hantering av växtskyddsmedel hos golfbanor ökar
- tillsynsmyndigheternas kunskaper om hantering av växtskyddsmedel på golfbanor ökar
- tillsynen blir enhetlig och effektiv

Checklistan som är framtagen i projektet är inte heltäckande. Det innebär att du som inspektör kan behöva ställa ytterligare frågor gällande exempelvis egenkontroll eller tillstånd för bekämpning.

Omfattningen av projektet

Tillsynsprojektet har fokus på golfklubbers användning av växtskyddsmedel och arbete med integrerat växtskydd (IPM). Tillsynen omfattar bl a vägledning om dokumentation, integrerat växtskydd (IPM), kontroll av spridningsutrustning, användarvillkor, produktgodkännande, bestämmelserna i *Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel*, krav på tillstånd för att få använda växtskyddsmedel på idrotts- och fritidsanläggningar och andra relevanta bestämmelser i bekämpningsmedelsförordningen (2014:425).

Vår förhoppning är att så många golfbanor som möjligt får ett tillsynsbesök under detta tillsynsprojekt. Ett nationellt tillsynsprojekt med inriktning på golfbanor har efterfrågats av kommunerna eftersom det aldrig har genomförts tidigare och ofta är ett område som prioriteras bort. Lagstiftningen inom bekämpningsmedelsområdet omfattar även golfbanor.

Sammanlagt finns ungefär 480 golfbanor med 18 hål i Sverige. Naturvårdsverket lät 2009 ta fram en rapport¹ som beskriver användningen av växtskyddsmedel på golfbanor. Där framgår att minst hälften av alla golfbanor i Sverige använder växtskyddsmedel. Utöver ovan angivna syfte och mål med detta tillsynsprojekt, kan projektet därför även bidra till en övergripande förnyad kunskap om hur användningen av växtskyddsmedel på golfbanor ser ut.

Läsanvisning till checklistan

De flesta frågorna i checklistan har försetts med flera olika svarsalternativ. Svarsalternativen är tänkta som en hjälp till dig som utför inspektionen, och är i vissa delar utformade för att kunna

¹ Användning och spridning av växtskyddsmedel vid golfbanor, WSP 2009

sammanställas för att ge en övergripande bild av användningen av växtskyddsmedel på golfbanor. Svartalternativen utgör ofta exempel på åtgärder som verksamhetsutövaren kan göra för att uppfylla lagkravet. I dessa fall finns inget krav att verksamhetsansvariga ska genomföra alla åtgärder och varje åtgärd kan vara mer eller mindre lämplig utifrån golfbanans förutsättningar. Frågorna i checklistan och exempel på åtgärder har ingen inneboende prioritetsordning, vilket innebär att det inte finns någon viktning på så sätt att vissa frågor och åtgärder är mer betydelsefulla än andra.

Vår tanke är att du ställer frågan och sedan får verksamhetsutövaren med egna ord berätta hur han/hon gör. Du bockar av de åtgärder som beskrivs och kan därefter ställa följdfrågor eller informera om ytterligare åtgärder som kan vara aktuella.

Hänvisning till lagrum finns direkt under varje fråga i checklistan.

Länkbibliotek

Vägledning

[Naturvårdsverkets vägledning om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel](#)

[Naturvårdsverkets vägledning om tillstånd och anmälan vid användning av växtskyddsmedel inom särskilda områden](#)

[Tillstånd till användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden. Naturvårdsverkets och Havs och vattenmyndighetens vägledning för prövning](#)

Jordbruksverket - [Bekämpning på grönytor](#)

Jordbruksverket - [Tillsynsvägledning - växtskydd](#)

Jordbruksverket - [Integrerat växtskydd - IPM](#)

Informationsmaterial

STERF - [STERF:s startsida med faktablad, handböcker m.m.](#)

STERF - [Vad är integrerat växtskydd](#)

STERF - [Övriga faktablad om IPM](#)

Svenska Golf förbundet - [Banskötsel](#)

Svenska Golf förbundet - [checklista för golfanläggningar, uppfylla miljökraven](#)

Svenska Golf förbundet - [Godkända växtskyddsmedel - 2018](#)

Om brister uppmärksammas?

Uppmärksammar du brister vid inspektionen bör dessa återkopplas så snart som möjligt till den verksamhetsansvarige vid golfbanan. I ett första läge kan det vara bra att rekommendera dem att vända sig till en rådgivare för att få hjälp om bristerna rör exempelvis integrerat växtskydd (IPM). Är bristerna allvarliga kan det bli aktuellt med förelägga om åtgärder enligt 26 kap. 9 § miljöbalken.

Kommunens uppföljning kan vara lämpligt att utföra under kommande spelsäsong.

Miljösanktionsavgifter

Uppmärksammar du brister enligt nedan finns det förutsättningar att fatta beslut om miljösanktionsavgift. Aktuella miljösanktionsavgifter för bekämpningsmedel hittar du i 8 kapitlet i förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter.

Typ av brist	Miljösan ktion	Lagrum
Sprutjournal saknas	5 000 kr	8 kap. 1 § förordning om miljöstraffsavgifter
Använda växtskyddsmedel klass 1 utan användningstillstånd	10 000 kr	8 kap. 6 § förordning om miljöstraffsavgifter
Använda växtskyddsmedel klass 2 utan användningstillstånd	5 000 kr	8 kap. 8 § förordning om miljöstraffsavgifter
Dokumentation saknas om: - skyddsavstånd - övriga försiktighetsåtgärder (finns ej reglerat vad det innebär) - syfte	5 000 kr	8 kap. 13 § förordning om miljöstraffsavgifter
Godkänd sprututrustning saknas	10 000 kr	8 kap. 12 § förordning om miljöstraffsavgift
Tillstånd saknas för användande av växtskyddsmedel på vissa ytor, se 2 kap 40 § förordning om bekämpningsmedel	10 000 kr	8 kap. 10 § förordning om miljöstraffsavgift

Åtalsanmälan

Har sprutföraren använt ett otillåtet preparat, brutit mot användningsvillkoren som fastställts av Kemikalieinspektionen eller på annat sätt hanterat växtskyddsmedlet utan att vidta de försiktighetsåtgärder som behövs på ett sådant sätt att det finns misstanke om brott ska en åtalsanmälan göras. Straffbestämmelserna hittar du i 29 kap. 3-4 §§ miljöbalken.

Enligt 26 kap. 2 § första stycket miljöbalken är tillsynsmyndigheten skyldig att åtalsanmäla varje misstanke om brott mot miljöbalkens bestämmelser. Av myndighetens åtalsanmälan bör framgå de omständigheter som myndigheten känner till och som kan ha betydelse för åklagarens bedömning av det enskilda fallet.

Närmare beskrivning av frågorna i checklistan

För vissa frågor finns ingen beskrivning eftersom det inte har ansetts vara nödvändigt.

Administrativa uppgifter

Administrativa uppgifter som behövs för kommunens dokumentation och för återkoppling till verksamhetsutövare.

Uppgifter om verksamheten

Fråga 2 - Anläggningsår

Svaret på frågan ger information om golfbanan har en modern uppbyggnad. Om golfbanan har en modern uppbyggnad är den väldränerad och torkar snabbt upp, vilket leder till mindre behov av bekämpning av svampangrepp. Runt 1987-88 började man i Sverige bygga greener med högre miljökrav.

Fråga 3 – Används växtskyddsmedel och i så fall var?

Vi är intresserade av informationen för att få kunskap som ger en övergripande bild av användningsmönster, om det skiljer sig mellan golfbanor och i så fall på vilket sätt.

Notera särskilt att totalbekämpning med preparat som t.ex. roundup och ogräsättika är växtskyddsmedel.

För att få en tydlig uppfattning av den användning som sker på en enskild golfbana, kan det ibland vara lämpligt att verksamhetsutövaren på en karta över golfbanan med tillhörande anläggningar anger var växtskyddsmedel används.

Vid svarsalternativet ”Annan plats” kan områden som vägområden, grusytor, andra mycket genomsläppliga ytor, hårdgjorda ytor anges. Observera att denna typa av användning kan omfattas av tillståndsplikt enligt 2 kap. 40 § bekämpningsmedelsförordningen (SFS 2014:425).

Fråga 5 – Har sprutföraren/na rätt användningstillstånd för att använda klass 1L och 2L preparat i verksamheten?

Sprutföraren ska ha ett giltigt användningstillstånd för att få använda växtskyddsmedel klass 1L och 2L. För att få ett användningstillstånd krävs det att personen har genomfört en fyradagars grundutbildning och sedan går en vidareutbildning vart femte år för att upprätthålla sin kompetens. Utbildningarna arrangeras av länsstyrelserna.

Vilka klasser av växtskyddsmedel som personen får sprida samt vilka inriktningar som personen har användningstillstånd för framgår av deras behörighetskort (plastkort) och i beslutet från länsstyrelsen. Du kan också vända dig till Jordbruksverket via mail till: vaxtskydd@jordbruksverket.se för att få ut aktuell listor över vilka sprutförare som har giltigt användningstillstånd i din kommun. Listorna skickas ut med posten. Mer information finns på [Jordbruksverkets hemsida om behörigheter](#)

Förordning (SFS 2014:425) om bekämpningsmedel 2 kap. 18, 19 §§

Jordbruksverkets föreskrifter (2014:35) om behörighet att använda växtskyddsmedel 2 kap 1-2 §§ och 3 kap 3 §

Fråga 6-7 – Finns tillstånd för användning av växtskyddsmedel på golfbanan?

Här bör inspektören ta med en kopia av tillståndet och bilda sig en uppfattning huruvida villkoren följs. Enligt 2 kap. 40 § punkten 5 bekämpningsmedelsförordningen gäller tillståndsplikt för användning av växtskyddsmedel inom *idrotts- och fritidsanläggningar*. Detta uttryck innefattar regelmässigt golfbanor. Observera att tillståndsplikten omfattar alla typer av växtskyddsmedel oavsett behörighetsklass.

Av bestämmelserna i 2 kap. 40 § bekämpningsmedelsförordningen följer att användning är förbjuden utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden. Dock saknas angivelse om vem som ska ansöka om tillstånd eller göra en anmälan. Därmed kan ansökan om tillstånd eller anmälan göras antingen av den för vars räkning spridningen sker eller av den som utför spridningen. Om spridning sker utan att tillstånd beviljats, är det dock den som sprider växtskyddsmedel som bär ansvaret för att spridningen sker olovligt.

Enligt 2 kap. 42 § bekämpningsmedelsförordningen gäller dock inte krav på tillstånd när det är fråga om användning av växtskyddsmedel som har karaktär av punktbehandling och som har en sådan begränsad omfattning att människors hälsa och miljön inte riskerar att skadas (se vidare i informationen under frågan om fasta skyddsavstånd vid användning av växtskyddsmedel nedan).

Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning om tillstånd och anmälan vid användning av växtskyddsmedel inom särskilda områden, bl.a. golfbanor. Vägledningen finns på denna länk: <https://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/bekampningsmedel/vaxtskydd/Vagledning-tillstand-anmalan-anvandning-vaxtskyddsmedel-sarskilda-omr.pdf>

Fråga 8 – Hur upprätthålls kompetensen så att anläggningen håller ett så friskt och starkt gräs som möjligt samt att identifiering av skadegörare kan ske?

Med rådgivare avses en person som skaffat sig den kunskap som behövs och som ger råd om växtskydd och säker användning av bekämpningsmedel. Detta inom ramen för sin yrkesverksamhet eller kommersiella tjänst, inbegripet privata och allmänna rådgivningsföretag, handelsagenter och detaljhandel. Detta enligt definitionen enligt EU-direktivet 2009/128/EG.

Kontroll av växtskyddsmedel

Fråga 9 – Är växtskyddsmedel som används och lagras godkända?

Växtskyddsmedel måste vara godkända av Kemikalieinspektionen för att få säljas och användas. I Kemikalieinspektionens [bekämpningsmedelsregister](#) går det att söka på preparatnamn eller det fyrsiffriga registreringsnummer som godkända preparat ska vara märkta med. Observera att för vissa preparat kan det finnas utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde (UPMA), anståndspäring, dispens, annat/ytterligare namn eller parallellhandelstillstånd.

Läs mer i [bekämpningsmedelsregistrets lathund](#).

Dokumentera i tabellen namn på växtskyddsmedlet samt registreringsnumret för alla preparat i sprutjournal och lager. Kontrollera mot Bekämpningsmedelsregistret om de är godkända för att användas.

I sammanhanget bör noteras att produkter som innehåller verksamma ämnen och som marknadsförs med en växtskyddande effekt uppfyller definitionen av ett växtskyddsmedel i EU:s växtskyddsmedelsförordning (EG nr 1107/2009). Därmed omfattas sådana produkter av krav på produktgodkännande. Eftersom artikel 28 i EU:s växtskyddsmedelsförordning specifikt anger att ett

växtskyddsmedel inte får användas utan gällande produktgodkännande innebär det att användning av sådana produkter inte är tillåten. Detta gäller t.ex. för produkter som innehåller det verksamma ämnet fosfit och som marknadsförs med en växtskyddande effekt. I dessa fall bör Kemikalieinspektionen tipsas eftersom det rör sig om bestämmelser kopplat till att sätta en produkt på marknaden. Vid oklarheter i tolkningen av vilka produkter som omfattas av krav på godkännande, kontakta Kemikalieinspektionen eller Naturvårdsverket.

Förordning (EG) nr 1107/2009 artikel 28, 46, 53

Regeringen har beslutat om en ny förordning om nematoder, insekter och spindeldjur (NIS) som bekämpningsmedel vilket innebär att det inte längre behövs ett godkännande för dessa produkter. Däremot behöver den biologiska organismen vara godkänd för att få användas som bekämpningsmedel. Sedan den 1 juli 2016 är det Naturvårdsverket som ansvarar för att pröva och godkänna biologiska organismer som får användas i biologiska bekämpningsmedel. Läs mer på [Naturvårdsverkets webbplats](#).

[Förordning \(2016:402\) om nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel](#)

De biologiska bekämpningsmedel (NIS) som finns godkända idag kan användas fram till dess att godkännandet slutat gälla.

[Förordning \(2006:1010\) om växtskyddsmedel som innehåller nematoder, insekter och spindeldjur](#)

Förordning (2006:1010) är upphävd men gäller för produkter som var godkända före den 1 juli 2016.

Fråga 10 – Stämmer användningsvillkoren i märkning för samtliga växtskyddsmedel överens med uppgifterna i sprutjournalen?

I Kemikalieinspektionens [bekämpningsmedelsregister](#) anges preparatens godkända användningsområde. Det kan även finnas specifika villkor för användning kopplade till preparatets godkännande. Kemikalieinspektionen granskar det användningsområde som företaget ansöker om att få godkänt. Endast användning enligt användningsvillkoren och för de områden/grödor som beskrivs i bilaga 3 till beslutet om godkännande, har bedömts som säker för människors hälsa och för miljön. Det är därför viktigt att preparatet används enligt godkännandet och med eventuella användningsvillkor.

Dokumentera vad som bekämpats i tabellen. *Kontrollera att preparaten används enligt de användningsvillkor som finns i produktgodkännandet. Jämför uppgifterna i sprutjournalen med den information som står på etiketten alternativt bekämpningsmedelregistret. Observera att man kan ha beslutat om nya användningsvillkor, vilket finns i registret men inte på etiketten. Användaren ska följa de villkor som står på etiketten. Kontrollera även att bekämpningsmedelslagret inte innehåller gamla preparat.*

Huvudregeln är att ett växtskyddsmedel får fortsätta att användas 18 månader efter att produktgodkännandet har upphört. Detta gäller om inget annat anges enligt beslut från Kemikalieinspektionen. Om Kemikalieinspektionen har fattat ett annat beslut finns det listat i en bilaga till KIFS 2008:3 och finns då även angivet i Bekämpningsmedelsregistret.

Obs! Använd lämpliga skyddshandskar (av nitrilgummi) vid kontakt med öppnade förpackningar med växtskyddsmedel.

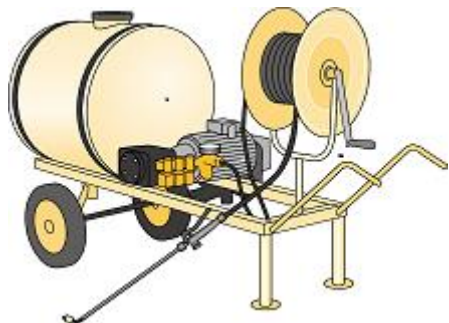
Förordning (EU) nr 1107/2009 artikel 55.

Direktiv 2009/128/EG

Spridningsutrustning

Fråga 11 – Vilken/a typer av spridningsutrustning används?

Kärrspruta (Låg eller högtrycksspruta)

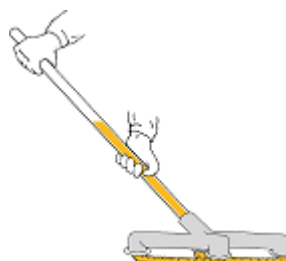
Bomspruta (Ex. bandspruta)

Ryggspruta

Avstrykare

Fråga 12 – Har spridningsutrustningen godkänts av Jordbruksverket?

För att spridningsutrustningen ska få användas ska den vara godkänd av Jordbruksverket. Dock finns undantag, se nästa sida.

För att utrustningen ska bli godkänd krävs det att den har funktionstestats av en registrerad spruttestare och att protokollet inte är äldre än 3 år. En lista på godkända funktionstestare finns på jordbruksverkets hemsida [om godkända funktionstestare](#)

Nyttillverkad spridningsutrustning behöver inte funktionstestas och godkännas av Jordbruksverket under de tre första åren. Det räcker med att ett kvitto på köpet kan uppvisas. De tre åren räknas från datumet på kvittot.

I beslutet om godkännande från Jordbruksverket finns ett kontrollnummer (fem siffror) som är kopplat till kontrollmärket som ska finnas fastklistrat på sprutan. Kontrollera gärna att kontrollnumret i beslut och på spruta överensstämmer. Beslutet om godkännande är knutet till sprutan och inte till person. Det gör att vid en försäljning av sprutan bör beslutet följa med för att kunna visas upp av den nya ägaren vid tillsyn.

Följande spridningsutrustning är undantagna kravet på godkännande:

- Handhållna sprutor
- Ryggsprutor
- Nyttillverkad spridningsutrustning (undantagna de tre första åren)
- Spridningsutrustning på skogsmaskiner för behandling av trästubbar
- Spridningsutrustning för doppling av plantor
- Utrustning för betning av utsäde
- Kontaktapplikatorer, avstrykare och annan utrustning som överför växtskyddsmedlet direkt till det behandlade objektet genom beröring.
- Dimningsaggregat

Mer information om obligatoriska funktionstest och godkännande hittar du på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/funktionstest

Förordning (2014:425) 2 kap. 52 §

Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2016:23) om översyn, funktionstest och godkännande av utrustning för yrkesmässig spridning av växtskyddsmedel 5-6 §§

Fråga 13 – Genomför sprutföraren en teknisk översyn av spridningsutrustningen årligen, innan utrustningen används för första gången på kalenderåret?

Spridningsutrustningen ska vara i gott skick, lämplig för ändamålet och väl kalibrerad. En egen teknisk översyn ska utföras av sprutföraren själv eller någon annan före användningen av sprututrustningen för att säkerställa att kraven ovan uppfylls. Denna genomgång ska utföras minst 1 gång/kalenderår. Används utrustningen utomhus ska kontrollen utföras i samband med att sprutan ska användas för första gången efter vinteruppehållet.

Observera att det inte finns något generellt krav på att den egna tekniska översynen ska dokumenteras.

På Jordbruksverkets hemsida finns för verksamhetsutövare en [Checklista för egen teknisk översyn](#) och på sidan [Skötsel av sprutan](#) finns mer information om skötseln.

Förordning (2014:425) 2 kap. 51 §

Jordbruksverkets föreskrifter (2016:23) om översyn, funktionstest och godkännande av utrustning för yrkesmässig spridning av växtskyddsmedel 4 § och bilaga 1

Integrerat växtskydd – IPM

Integrerat växtskydd går ut på att använda den kunskap och de metoder som finns för att förebygga och bekämpa skadegörare och genom att kombinera olika icke-kemiska metoder minska behovet av kemiska växtskyddsmedel. Det finns många olika metoder och beroende på grässort och problem så skiftar möjligheterna. En viktig del i IPM är de förebyggande skötselåtgärderna där man försöker gynna gräset så att det är i en god kondition och minska förutsättningarna för skadegörare.

De allmänna principerna för integrerat växtskydd sammanfattas i Jordbruksverkets IPM-logga här intill.

Se alternativen i checklisten som exempel på åtgärder och ett stöd för dig vid inspektionen samt ett underlag för diskussion. Ställ gärna följdfrågor om verksamhetens planer och mål till förbättringar, och hänvisa gärna till rådgivare vid behov. Följ upp verksamhetens planer och utveckling vid framtida inspektioner.

Mer information finns på: [Jordbruksverkets hemsida om IPM](#), [STERF:s informationsmaterial - Vad är integrerat växtskydd](#) [STERF:s övriga faktablad om IPM](#)

IPM – Förebygga

Fråga 14 – Hur förebyggs problem med ogräs?

Genom att använda sig av åtgärder som minskar ogräsets möjlighet att gro och växa, där de inte är önskvärda på golfanläggningen, kan man förebygga problem med ogräs.

Sortval - väljer friska och tåliga arter och sorter: Vid nysådd och stödsådd gäller för verksamheten att välja rätt grässorter till rätt miljö för att minska behovet av växtskyddsåtgärder och underlättar skötseln. Om plantorna är väl anpassade till den miljön där de ska växa, kommer de att klara sig bättre i konkurrensen mot ogräs och sjukdomar. Att grässorten är motståndskraftigt mot sjukdomar är också av stort värde.

I STERF:s [Gräsguide 2015](#) och [Gräs till golfbanor](#) finns mer information om lämpliga grässorter.

Rengöring av maskiner: Ute på golfbanor sprids ogräsfröer och smittor via maskiner och skor. Bra rutiner för rengöring och genomtänkta körvägar på banan kan minska risken för spridningen.

Lagning av skador i växttäcket: För att undvika ogräsetablering är snabb lagning av skador i växttäcket en viktig åtgärd. Ibland är skadorna så stora att man får ersätta ytan med nytt gräs.

Stödsådd: En tätare grästurf minskar risken för ogräsinvandring.

Anpassar klipphöjd: Speciellt i semiruff (spelfältet som ligger mellan [fairway](#) och [ruff](#)) kan man reglera klipphöjden och minska påverkan av olika ogräs. Exempelvis höjden på vitklöver.

Anpassar gödslingen: Optimerad gödsling, inte för lite och inte för mycket. På vissa ytor med slitage eller skadad svag turf kan ökad gödsling ge gräset bättre förhållanden så att gräset blir mer

konkurrenskraftigt mot ogräs. Övergödsling ger en obalans som medför att man behöver klippa mer och stressar växtligheten och att filtbildningen (thatch) byggs på som i sin tur medför risk för sjukdomsproblem.

Övrigt: En väl förberedd och ogräsfri odlingsyta innan insådd är ytterligare en förebyggande åtgärd.

Föreskrift och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd 2 kap 2 §

Fråga 15 – Hur förebyggs problem med svampangrepp?

Anpassad dränering: Generellt ger dåligt dränerade ytor sämre växtförhållanden för gräset.

Anpassad bevattning: Optimerad bevattning (inte för mycket och inte för lite vatten) ger bästa gräsytan. En rekommendation är att använda en bra fuktmätare för att ha koll på vattenhalten i jordprofilen och utifrån den styra bevattningen.

Anpassad gödsling: Är viktigt för en stark gräsplanta. Gödslingsbehovet varierar med vilken typ av gräs man har.

Anpassad klippningshöjd: Om gräset klipps för kort på arter, som inte är tåliga, är risken stor att man får en svagare gräsmatta. Rekommendationer finns om att inte klippa mer än en tredjedel av strået vid varje klipptillfälle. Motståndskraften mot svampsjukdomar blir svagare när en för stor del av grässtrået klipps bort och stressväxt uppstår.

Klippning med vassa knivar:

Minskar risken för skador på gräsblad och därmed grogrunden för svampangrepp. Speciellt viktigt att vara uppmärksam på vid klippning under hösten. Att läka skador på bladen tar mycket energi från plantan och som skulle behövas bättre för exempelvis inlagring av energi inför vintern.

Luftning (stick-, hålpipsluftning, vertikalskärning):

Åtgärden är till för att förhindra filtbildning (thatch) på greener och att öka lufttillförsel, vilket gör det möjligt för gräsrötterna att söka sig nedåt. Dessutom så förbättrar det dräneringen. Tips är att googla så hittar du bilder med exempel på hur sådana maskiner kan se ut.

Den enskilt största anledningen till att problem uppstår på greener är ett för tjockt filtlager (thatch). Filt uppstår då ett överskott av döda växtrester samlas i det övre växtskiktet i växtbädden. Denna filt lägger sig som ett tätt lock uppe på greenbäddens yta, vilket får till följd att både vatten och luft får problem att tränga ned i bädden. Luftväxlingen är viktig för utvecklingen av gräsrötterna och för ett aktivt bakterieliv. Bristen på syre gör att de bakterier och svampar som ska omvandla det organiska materialet till mull förhindras att växa till och filtskiktet riskerar då att med tiden öka i tjocklek. Vattnet som får svårt att tränga ner i bädden ger då en ”svampig” greenyta där skadesvampar trivs. Det blir också svårt för nya frön att rota sig, vilket gör att en stödsådd i en för tät filt inte fungerar. Även vinterskador blir värre med en kraftig filt då vatten hålls kvar i ytan. Filtningen förvärrar problemen med torrfläckar och som sagts ovan även svampsjukdomar.

När filten har vuxit sig tjock (ca 2 cm beroende på sandinnehåll i filtskiktet) bör man fysiskt börja ta bort filtningen. Här har det visat sig att djupvertikalskärning (1-2 cm ner i marken) är den bästa metoden ännu. Nästa steg för att komma tillrätta med filtbildningen är en ofta förekommande dressning, se mer om dressning nedan. Mer information: [Betydelse av filt \(thatch\) kontroll vid IPM](#)

Dressning med sand: Innebär att man sandar i gräsets översta skikt. Sanden jämnar ut ojämnheter och ökar slitstyrkan. Den förhindrar avdunstning och motverkar sjukdomar. Med sand får man en lagom

fördelning av markpartiklar med gott om hålrum för luft och vatten att passera igenom. Den motverka en anrikning av organiskt material i ytan, så kallad thatch eller filtning.

Åtgärder skuggade ytor - för bättre upptorkning: Att motverka skugga och släppa in och få luftcirkulation i grästurften är troligen den åtgärd som ger störst utväxling när det gäller att få gräs att trivas. Torrare förhållanden i ytan motverkar skadesvampar och gör att gräset kan konkurrera bättre mot ogräs.

Avdaggning mekaniskt: För att gräset ska torka upp så snabbt som möjligt, speciellt viktig åtgärd under hösten. Nya försök inom STERF har visat att åtgärden har god effekt mot exempelvis skadesvampen ”Dollar spot”.

Vältning: Om man vältrar kan man ha en högre klippningshöjd utan att rullkvaliteten på greenen försämras. En högre klippningshöjd minskar gräsets växtstress, vilket gör att gräset blir starkare och mer konkurrenskraftigt mot svampangrepp. Exempelvis har man genom försök sett att daglig vältning förebygger problem med svampangrepp av ”Dollar spot”.

Täckning av greener vintertid: En åtgärd som i norra och Mellansverige visat sig ge bra resultat för gräsets vinteröverlevnad enligt sterf.

Bortledning av vatten från greener vintertid: En mycket bra metod att redan på hösten preparera så att man inte får stående vatten och/eller is på greenytan. Mer information finns på sterf:s hemsida

[Faktablad om övervintring](#)

Föreskrift och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd 2 kap. 2 §

Fråga 16 – Hur förebyggs problem med insekter såsom t.ex. harkrank och borrar (pingborre, trädgårdsborre m.m.)?

Problemet kan uppstå när insekter lägger ägg i marken, som sedan utvecklas till larver. Fåglar, såsom kråkor, kajor och skator, är ofta de första att upptäcka t.ex. borrhans larver i gräsmattan. Larverna äter dessutom gräsrötter, vilket visar sig genom att gräset vissnar.

Gynnar nyttodjur: Anser man sig ha hjälp av några djur för att minska problem med insekter och deras larver? På vissa banor med mycket starar/starholkar verkar ungarnas utflygning och harkrankslarvers aktiva period sammanfalla. Starar kan utan att skada turften äta betydande mängder larver från greener och andra ytor på banan.

Anpassad dränering: Se till att insekter och deras larver som man har problem med inte trivs i området. Åtgärd kan ske genom att se till att större ansamlingar av insektslarver, främst olika typer av borrar inte kan utvecklas i grästurften. Detta genom att kartlägga de platser där problem uppstår och försöka ändra förhållandena så att insektslarverna inte trivs där.

Exempelvis trivs olika typer av ”borrar” på torra, sandiga ytor. Larverna trivs inte i blöta förhållanden, så riklig bevattning kan ha effekt.

Föreskrift och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd 2 kap. 2 §

Fråga 17 – Finns någon strategi för att undvika användning av tillväxtreglerande preparat?

Ett annat ord för tillväxtreglerande är retardering. Inom golfverksamheter används tillväxtreglerande preparat för att det kortsiktigt minskar gräsets sträcktillväxt, ger en bättre stråstyrka och kompaktare

planta så att gräset blir mer slitstarkt. En annan bieffekt är också att gräset kan tyckas få en grönare färgskiftning.

Val av grössort, anpassad gödsling och minska skugga för att få bort dåliga förhållanden är exempel på åtgärder som kan föregå tillväxtreglering.

Föreskrift och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd 2 kap. 2 §

IPM – Bevaka

Fråga 18 – Vilket/vilka hjälpmedel använder du för att övervaka behovet av bekämpning? Exempel på hjälpmedel?

Regelbunden kontroll: För att hitta angrepp av till exempel svamp behöver man undersöka några plantor och ofta behöver man titta både på växtens över- och undersida. För detta kan man använda lupp eller förstoringsglas för att lättare se detaljer.

Prognosmodeller, varningstjänst t.ex. prognosappar:

Utbudet av prognosmodeller och varningstjänster inom golfen är än så länge ganska ovanliga. En prognosapp kan vara t.ex. Syngenta, vilken är mest anpassad till snömögel i dagsläget.

Analys av skadegörare hos laboratorium: För att vara säker på vilken skadegörare man hittat eller om plantorna har brist på något, kan det ibland behövas en mer ingående analys.

Rådgivare: Exempelvis finns det bankonsulenter och fristående konsulter inom golfen. Även försäljaren av bekämpningsmedel kan ge en viss rådgivning.

Föreskrift och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd 2 kap. 2 §

IPM – Behovsanpassa

Fråga 19 – Vilka växtskyddsåtgärder används? Exempel på åtgärder?

Biologisk bekämpning med nyttodjur: Biologisk bekämpning innebär att man använder levande organismer för att bekämpa skadegörare. De nyttodjur som man använder är nematoder, insekter och spindeldjur. De regleras av en egen lagstiftning förordning (2016:402) om nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel. Nyttodjuren behöver inte dokumenteras i sprutjournalen. Nyttodjuren kan sättas ut i burkar eller små påsar eller bredspridas genom att strö eller blåsa ut dem. Nematoderna vattnas ofta ut. Inom golfverksamheter är användningen ovanlig enligt golfförbundet.

Biologisk bekämpning med bakterier eller svampar: Mikroorganismer som man använder för biologisk bekämpning regleras av samma lagstiftning som kemiska växtskyddsmedel. Oftast sprutas de eller vattnas ut eller så blandar man in dem i jorden. Användningen är mot svampangrepp och inom golfen är vanligaste användningen mot snömögel.

Mekanisk ogräsbekämpning: Maskiner eller redskap används för att bekämpa ogräs till exempel borstning, vertikalskärning, harvning och fräsning (skär av ogräset på ett reglerbart djup, vilket nyttjas innan nyetablering av gräs). Bra om man bearbetar områden i en ordning så att smittade partier tas sist och att rengöring av maskiner sker för att minska risken för spridning av sporer, mycel eller smittade växtdelar.

Handrensning av ogräs: Det är viktigt att försöka plocka bort ogräset innan det fröar av sig. Detta kan till exempel vara vitgröe på greener eller skräppor i ruffar.

Plocka eller klippa bort skadegörare manuellt: Till exempel en del sjukdomsangrepp kan man bekämpa genom att plocka bort växten eller klippa bort angripna växtdelar.

Termisk ogräsbekämpning: För att avdöda ogräs kan man till exempel använda sig av gasolbrännare, flammingsaggregat, ånga eller hetvatten med eller utan skum. Metoderna utgår ifrån att värme avdödar ogräset. Detta kan vara aktuellt på hårdgjorda ytor såsom grusgångar, ytor med stenplattor, parkeringsplatser och andra platser där man eventuellt inte vill ha växtligheten. Att göra förebyggande åtgärder vid anläggandet av sådana platser så att inte växtligheten får fäste är mycket viktigt med exempelvis svart markväv under plattor och asfalt.

Kemisk bekämpning: Kemisk bekämpning bör alltid vara sistahandsvalet.

Föreskrift och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd 2 kap. 4 §

Fråga 20 – Hur behovsanpassas användningen av växtskyddsmedel? Exempel på åtgärder?

Bedömning med hjälp av bekämpningströsklar (skadetrösklar): Bekämpningströsklar är riktvärden för när nivån av angrepp från skadegörare bedöms vara mest framgångsrik eller lönsam att bekämpas. Bekämpningströsklar anges oftast som ett visst antal skadegöra per planta, strå eller blad.

Behandling av enstaka plantor eller avgränsat område: Behandling av enstaka plantor eller på ett avgränsat område sparar på bekämpningsmedlet, men det kräver att man har bra kontroll på var det finns angrepp så att inte spridning av skadegörare sker i större omfattning.

Svenska Golfbundet har tagit fram en lista över godkända växtskyddsmedel – länk: [Godkända växtskyddsmedel - 2018](#). Tänk på att sådana listor med tiden kan bli inaktuella, så för säkerhets skull kontrollera med bekämpningsmedelsregistret på Kemikalieinspektionens hemsida.

Föreskrift och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd 2 kap. 4 §

Fråga 21 Hur arbetar ni med att undvika problem med resistent insekter eller svampsjukdomar? Exempel på åtgärder?

Enligt Svenska Golfbundet har man ännu inte sett problem med resistens. Då det inom golfen finns väldigt få preparat och med få olika verkningsätt så finns det inom förbundet en farhåga för eventuella framtida resistensproblem.

Resistensproblem börjar normalt med att vissa skadegörare visar tecken på en ökad motståndskraft, det vill säga resistens, mot enskilda växtskyddsmedel. Det kan märkas som en gradvis minskad effekt av medel som tidigare har varit effektiva. Medlets effekt avtar med varje ny generation skadegörare som bekämpas med samma medel.

Risken för resistens kan minskas genom att behovsanpassa användningen av kemiska växtskyddsmedel och nyttja olika växtskyddsåtgärder där det går. Viktigt är också att försöka undvika

upprepade behandling med samma medel eller medel med samma verkningsätt om det finns möjlighet till det.

Föreskrift och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd 2 kap. 4 §

IPM - Följa upp

Fråga 22 – Hur följer ni upp att du har fått en bra effekt av dina bekämpningsåtgärder? Exempel på åtgärder?

Referensruta/nollruta används: Är en yta/antal plantor som inte bekämpas alls (obehandlat område). På så sätt kan man jämföra effekter av ytor som bekämpning skett på med nollrutan. Resultaten och den erfarenheten man får från detta bör sedan antecknas i sprutjournalen eller på annan lämplig plats. Ett tips är att markera i ytterkant på några utvalda angripna fläckar på växten med till exempel tandpetare för att tydligt kunna se om fläckarna är aktiva och ökar i ytterkant.

Följer upp genom att ta analyser: Detta för att se hur effektivt bekämpningen varit och hur till exempel svamptrycket är efter bekämpningen.

Föreskrift och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd 2 kap. 6 §

Plats för påfyllning och rengöring

Fråga 23 – Hur ser platsen för utspädning, blandning, påfyllning och rengöring ut?

Enligt 4 kap. 1 § i NFS 2015:2 ska utspädning, blandning och påfyllning av växtskyddsmedel samt utvändigt rengöring av utrustning som används för spridning av växtskyddsmedel, ske på en plats som är lämplig för ändamålet. Sådan hantering får inte ske

1. på vägområden, samt på grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor, eller
2. på ytor av asfalt eller betong eller andra hårdgjorda material på vilka det inte finns möjlighet till uppsamling av växtskyddsmedlet.

Bestämmelsen är inte begränsad till att endast omfatta hantering utomhus.

Kravet att platsen ska vara lämplig för ändamålet inbegriper att risken för såväl ytavrinning som dränering genom mark ska vara låg på platsen. Lämplig plats för påfyllning och rengöring innebär ett säkert underlag och på trygghet avstånd från brunnar och vattendrag. Påfyllningsplatsen ska också placeras så att den medger ett så säkert och rationellt arbete som möjligt med hänsyn till tillgång till vatten, placering av preparatförrådet och hantering av tomma förpackningar.

Vid liten växtskyddsmedelsanvändning och små arealer kan en plan, odränerad och gräsbevuxen yta med ordentligt matjordslager fungera som påfyllningsplats. Sådan mark har som regel relativt hög biologisk aktivitet vilket gynnar nedbrytningen av växtskyddsmedel. Om platsen blir permanent och används gång efter gång är detta dock bara ett bra alternativ vid mindre växtskyddsmedelsanvändning. Ett annat alternativ är kan vara en utvändigt biobädd.

Punkten 1 i bestämmelsen innebär att utspädning, blandning och påfyllning av växtskyddsmedel samt rengöring av spridningsutrustning inte får ske på vägområden, grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor. Med mycket genomsläppliga ytor avses alltså såväl vägområden och grusytor som andra ytor med motsvarande genomsläpplighet. Vid bedömning av en ytas genomsläpplighet bör

faktorer såsom markens vegetation och matjordslager tas i beaktande. Risken för spridning av växtskyddsmedel till omgivningen är förhållandevis stor från markytor utan matjordslager och ingen eller begränsad vegetation eftersom sådana ytor har låg adsorptions- och nedbrytningsförmåga och i allmänhet hög vattenledande förmåga.

Punkten 2 innebär att det råder ett förbud mot ovan nämnd hantering på ytor av asfalt eller betong eller andra hårdgjorda material där det inte finns möjlighet till uppsamling av växtskyddsmedel. Detta innebär att allt utspätt växtskyddsmedel (sprutvätska) som hamnar på sådan yta ska kunna samlas upp eller ledas till lämpligt omhändertagande.

Fråga 24 – Om platsen för påfyllning eller rengöring är utomhus, vilka av följande skyddsobjekt finns i närheten (inom 30 meter)?

Av 4 kap. 2 § i NFS 2015:2 framgår att följande minsta skyddsavstånd ska hållas vid utspädning, blandning och påfyllning av växtskyddsmedel utomhus samt utvändigt rengöring utomhus av utrustning som används för spridning av växtskyddsmedel.

1. 30 meter till öppna diken samt till dagvattenbrunnar och dräneringsbrunnar,
2. 30 meter till sjöar och vattendrag räknat från strandlinje för högvattenyta eller strandbrinkens överkant, och
3. 30 meter till dricksvattenbrunnar.

Dessa skyddsavstånd gäller vid ovan nämnd hantering som sker på gräsbevuxna ytor. Vid påfyllning på golfbanan krävs alltså att fasta skyddsavstånd hålls. Utöver detta bör preparat kunna transporteras ut på golfbanan och förvaras på ett säkert sätt och förpackningar sköljas och tas om hand.

Vid hantering som sker på s.k. säker plats, d.v.s. på yta där det finns möjlighet till uppsamling av växtskyddsmedel, på biobädd eller på annan plats med motsvarande funktion, gäller ett kortare skyddsavstånd på 15 meter till ovan angivna skyddsobjekt. Kravet på uppsamling av växtskyddsmedel innebär att allt utspätt växtskyddsmedel (sprutvätska) ska kunna samlas upp.

Uttrycket ”biobädd” definieras i 2 kap. 2 § i NFS 2015:2. Som framgår av definitionen krävs att biobädden regelbundet underhålls så att funktionen bibehålls. Principen för en biobädd bygger på att eventuellt spill ska brytas ner i bädden. I princip består den av en ca 60 cm djup grop som bör vara väl tilltagen i längd och bredd i förhållande till sprutan. I botten av gropen läggs ett tätskikt av lera och ovan på detta en blandning av matjord, torv och hackad halm. Mer information om biobäddar finns på www.sakertvaxtskydd.se

Med ”annan plats med motsvarande funktion” avses endast sådan plats som har minst samma funktion när det gäller uppsamling och/eller nedbrytning av växtskyddsmedel som finns vid plats med yta för uppsamling av växtskyddsmedel eller på biobädd. Eftersom de olika delarna av golfbanan inte underhålls på det sätt som krävs för att det ska vara fråga om en biobädd, omfattar uttrycket ”annan liknande plats” inte mark på eller invid golfbanan. Samma resonemang gäller även för gräsbevuxna ytor. Det finns flera andra säkra hanteringssätt förutom biobäddar och här kan biofilter, bioreaktorer samt våtmarkssystem nämnas.

Fråga 25 – Om platsen är utomhus och något av ovanstående skyddsobjekt finns i närheten, följs de fasta skyddsavstånden?

NFS 2015:2 4 kap. 2-3 §§

Se informationen under föregående fråga.

Skyddsavstånd vid spridning utomhus

Fråga 26 – Finns några av följande skyddsobjekt i närheten av platsen för spridning av växtskyddsmedel?

Av 3 kap. 1 § i *Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel* framgår att den som sprider växtskyddsmedel utomhus ska hålla följande minsta skyddsavstånd.

1. 2 meter till öppna diken samt till dagvattenbrunnar och dräneringsbrunnar,
2. 6 meter till sjöar och vattendrag räknat från strandlinje för högvattenyta eller strandbrinkens överkant, och
3. 12 meter till dricksvattenbrunnar.

Vad som avses med öppna diken i punkten 1 och vattendrag i punkten 2 framgår av definitionerna i 2 kap. 2 § NFS 2015:2. ”Öppna diken” definieras där som diken för dränering som är vattenförande under någon del av året och som inte är täckta medan ”vattendrag” definieras som vattendrag som ständigt eller under en stor del av året är vattenförande såsom bäckar, åar, floder, älvar och kanaler samt småvatten eller våtmarker som ständigt eller under en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, våtar, översilningsmarker, kalkällor, mangelgravar och dammar. När det gäller sjöar avses en mer eller mindre stillastående och permanent vattensamling. Det finns ingen gräns för hur stor en vattensamling ska vara för att betraktas som en sjö men eftersom föreskrifternas definition av vattendrag innebär att ett skyddsavstånd om minst 6 meter ska hållas även till småvatten som t.ex. gölar och dammar har vattensamlingens storlek mindre betydelse i sammanhanget. Vattenhinder på golfbanor utgör därför i regel ofta antingen ett vattendrag eller en sjö enligt definitionerna och omfattas därför av bestämmelserna om skyddsavstånd i NFS 2015:2.

Utöver de fasta skyddsavstånden ska även anpassade skyddsavstånd bestämmas och följas enligt 3 kap. 2 § i NFS 2015:2. Det innebär att ytterligare skyddsavstånd kan behöva hållas. Vid spridning av växtskyddsmedel med lantbruksspruta med bom eller fläktspruta kan anpassade skyddsavstånd bestämmas med den Hjälpreda för bestämning av anpassat skyddsavstånd som har utarbetats inom kampanjen Säkert växtskydd. Vid spridning av växtskyddsmedel med annan spridningsutrustning finns inte motsvarande verktyg för att bestämma anpassade skyddsavstånd. Vägledning om de parametrar som ska beaktas vid bestämning av anpassade skyddsavstånd finns i *Naturvårdsverkets Vägledning om tillämpning av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel*.

Om punktbehandling

Kraven på skyddsavstånd i 3 kap. i NFS 2015:2 gäller inte vid användning som har karaktär av punktbehandling och som har en sådan begränsad omfattning att människors hälsa och miljön inte riskerar att skadas. Punktbehandling definieras i föreskrifterna som behandling av växter med en metod som medför att växtskyddsmedlet inte sprids utanför det avsedda objektet. För att undantaget ska vara tillämpligt krävs – utöver att användningen ska ha karaktär av punktbehandling – att användningen har en sådan begränsad omfattning att människors hälsa och miljön inte riskerar att

skadas. Detta innebär i regel att undantaget inte gäller vid behandling som utförs mot ett stort antal växter inom ett område vid ett tillfälle eller flera tidsmässigt näraliggande tillfällen. Exempelvis bör enbart bekämpning på greener inom en golfbana inte omfattas av undantaget.

Definitionen av punktbehandling har vidare utformats för att inrymma behandling av växter för vilka behandling av en växtedel i taget inte är praktiskt genomförbar (t.ex. fläckar av kvickrot eller tistel). Exempel på punktbehandling är behandling av blad, stam, stubbe eller ett rotsystem i taget genom fickning, pensling/avstrykning eller annan liknande metod.

Fråga 27 – Om några av ovanstående skyddsobjekt finns i närheten, följs de fasta skyddsavstånden?

Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel 3 kap. 1 §.

Se informationen under föregående fråga.

Fråga 28 – Bestämmer och håller ni anpassade skyddsavstånd till vattentäkter, sjöar, vattendrag (t.ex. vattenhinder) och omgivande mark vid spridning av växtskyddsmedel (utöver att hålla fast skyddsavstånd)?

Se informationen under frågan om fasta skyddsavstånd ovan

Används Hjälpredan för bestämning av skyddsavstånd? Här kan en detaljerad karta och beskrivning av ytors olika egenskaper användas för att bedöma om man uppfyllt kraven i det enskilda fallet.

Dokumentering av information - Sprutjournal

Fråga 29 – Dokumenteras all användning av växtskyddsmedel?

All yrkesmässig användning av växtskyddsmedel ska dokumenteras. Det innebär att även användning av klass 3-preparat och växtskyddsmedel utan klass ska dokumenteras i sprutjournalen. De enda medlen som är undantagna kravet på dokumentation är de nyttodjur som används för biologisk bekämpning, det vill säga nematoder, insekter och spindeldjur.

Förordning (2014:425) om bekämpningsmedel 2 kap 56 §

Förordning (EG) nr 1107/2009, artikel 67

Fråga 30 – Sparas sprutjournalen/dokumentationen från växtskyddsanvändningen i minst 3 år?

Sprutjournal ska sparas i minst 3 år. I det fall sprutjournal inte finns tillgänglig vid inspektion får tillsynsmyndigheten begära att en kopia skickas in inom en rimlig tid. Om behov finns att förelägga om detta så tas stöd av Miljöbalken (1998:808) 26 kap 21 § där det står att: ”Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådan verksamhet.”

Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2015:49) om dokumentationskrav för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel 12 §.

Fråga 31 – Är sprutjournal korrekt ifylld?

Samtliga svarsalternativ (parametrar) i checklistan är uppgifter som man ska ta hänsyn till och dokumentera. Inga rutor i sprutjournalen bör vara tomma. Sprutföraren behöver på något sätt markera att hänsyn har tagits till parametern eller att parametern inte är aktuell i det enskilda fallet.

Markeringen kan innebära t.ex. ett streck eller en notering ”ej aktuell” i rutan. Ett tips är att ta foto av sprutjournal så kan du gå igenom den/dessa ytterligare när du är inne på kontoret och kolla av mot bekämpningsmedelsregistret.

På Jordbruksverket webbsida finns mer [Vägledning om granskning av sprutjournal](#)

Förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden artikel 67

Förordning (SFS 2014:425) om bekämpningsmedel 2 kap. 56 §.

Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2015:49) om dokumentationskrav för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel 4-11 §§

Förvaring av växtskyddsmedel

Fråga 32 – Förvaras växtskyddsmedlen med möjlighet till uppsamling av läckage eller spill?

Enligt 5 kap. 1 § i NFS 2015:2 ska växtskyddsmedel som används yrkesmässigt lagras i ett invallat utrymme eller invallad behållare, med möjlighet till uppsamling av läckage eller spill. Bestämmelsen kompletterar den allmänna aktsamhetsregeln i 2 kap. 58 § första stycket bekämpningsmedelsförordningen (2014:425) där det framgår att växtskyddsmedel som inte används ska lagras och i övrigt hanteras på ett sätt som inte innebär någon risk för människors hälsa eller miljön. Bestämmelsen syftar till att förhindra och förebygga risken för läckage och har utformats främst i syfte att skydda miljön. Uttrycken ”invallat utrymme” och ”invallad behållare” definieras i 2 kap. 2 § i NFS 2015:2. Möjligheten till uppsamling av förekommande läckage eller spill bör innebära att minst en tredjedel av den maximalt förvarade volymen växtskyddsmedel eller hela volymen av den enskilt största förpackningen kan samlas upp.

Exempel på invallat utrymme är ett förråd utan golvbrunn och med tillräckligt hög tröskel för att förhindra att läckage eller spill sprids vidare till omgivningen. Exempel på en invallad behållare är förvaring av växtskyddsmedel i en tät plastlåda eller i ett kemikalieskåp.

Fråga 33 – Förvaras växtskyddsmedlen i ett låsbart utrymme eller på annat sätt svåråtkomligt för barn och andra obehöriga?

I Kemikalieinspektionens föreskrift KIFS 2017:7 finns beskrivet att hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter ska förvaras så att risker förebyggs. Hälsofarliga kemiska produkter ska förvaras så att de är svåråtkomliga för små barn och väl avskilda från produkter som är avsedda att förtäras.

Kemiska produkter som omfattas av tillståndskrav enligt bestämmelserna i 7-14 §§ i förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer ska förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan komma åt dem.

KIFS 2017:7 2 kap. 4-6 §§

[Förordning \(2008:245\) om kemiska produkter och biotekniska organismer](#)

[Särskilt farliga kemiska produkter](#)

Tillstånd för användning i vattenskyddsområde

Fråga 35-36 - Följs samtliga villkor i beslutet om tillstånd?

Här bör inspektören ta med en kopia av tillståndet och bilda sig en uppfattning huruvida villkoren följs.

Enligt 6 kap. 1 § NFS 2015:2 är det förbjudet att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus inom de delar av ett vattenskyddsområde som betecknas som vattentäktzon, primär (inre) skyddszon och sekundär (yttre) skyddszon. Om ett vattenskyddsområde inte har indelats i zoner gäller förbudet mot användning utan tillstånd enligt första stycket inom hela vattenskyddsområdet.

Användningen av växtskyddsmedel i vattenskyddsområden kan i dag vara reglerad både genom vattenskyddsföreskrifter för varje enskilt vattenskyddsområde meddelade med stöd av miljöbalken och genom den generella tillståndsplikten för alla vattenskyddsområden enligt bestämmelsen i 6 kap. 1 § NFS 2015:2. Det är därför viktigt att ta reda på vad som gäller i det enskilda fallet.

Undantag från den generella tillståndsplikten i 6 kap. 1 § NFS 2015:2 gäller för användning som har karaktär av punktbehandling och som har en sådan begränsad omfattning att människors hälsa och miljön inte riskerar att skadas (se vidare i informationen under frågan om fasta skyddsavstånd vid användning av växtskyddsmedel ovan).

Den generella tillståndsplikten i 6 kap. NFS 2015:2 gäller inte heller i fråga om vattenskyddsområden som har inrättats efter den 1 januari 2018 eller vattenskyddsområden för vilka föreskrifter till skydd för området har ändrats efter den 1 januari 2018.

I sammanhanget är det viktigt att notera att ett tillstånd till användning av växtskyddsmedel inom vattenskyddsområde inte ersätter ett tillstånd till användning på golfbanor enligt 2 kap. 40 § bekämpningsmedelsförordningen. För golfbanor som ligger inom ett vattenskyddsområde kan det alltså krävas tillstånd dels enligt NFS 2015:2 eller lokala vattenskyddsföreskrifter och dels enligt bekämpningsmedelsförordningen.

Information till allmänheten

Fråga 37 – Informerar ni om spridning av växtskyddsmedel senast en vecka före spridningen?

Enligt 2 kap. 45 § bekämpningsmedelsförordningen ska den som avser att sprida växtskyddsmedel på områden där allmänheten får färdas fritt, med undantag för åkermark, innan spridningen sker informera om den på väl synliga anslag. Kravet på information till allmänheten gäller dock inte sådan spridning som har karaktär av punktbehandling och som har en sådan begränsad omfattning att människors hälsa och miljön inte riskerar att skadas (se vidare i informationen under frågan om fasta skyddsavstånd vid användning av växtskyddsmedel ovan).

I 8 kap. 1 § NFS 2015:2 har informationsskyldigheten förtydligats. Av denna bestämmelse framgår att den som avser att sprida växtskyddsmedel senast en vecka före spridningen ska informera om den på väl synliga anslag. Informationen ska lämnas på anslag av minst A-5 format av väderbeständigt material. Anslagen ska innehålla

1. karta eller annan beskrivning av spridningsområdets läge och areal,
2. kontaktuppgifter till den som ska sprida växtskyddsmedel samt i förekommande fall till den för vars räkning spridningen ska ske,

3. syftet med spridningen,
4. växtskyddsmedlets namn och registreringsnummer med upplysning om verksamt ämne,
5. beskrivning av spridningsmetod, och
6. beräknad tidpunkt eller tidsperiod för spridningen.

Anslagen ska sitta kvar minst en månad efter spridningen.

Anslag enligt 1 § bör sättas upp väl synligt på sådana platser där människor kan tänkas passera ett besprutat område, t.ex. vid gångvägar och stigar. Informationen bör regelmässigt lämnas på svenska men i områden där det finns vetskap om att information på svenska inte är tillräckligt för att tillgodose informationsbehovet (t.ex. frekvent besökta turistområden), kan det finnas anledning att lämna information även på andra språk.

Provtagningar och analys

Syftet med frågorna är att tillsynsmyndigheterna får en bild av hur golfbanornas egenkontroll fungerar. Svaren kan även vara ett underlag för att bedöma om läckage av växtskyddsmedel från golfbanor kan vara ett problem och om det behöver undersökas vidare.

Miljöbalken (1998:808) 2 kap. 2 §, 26 kap. 19 §

Fråga 39 - Om svaret är Ja på föregående fråga; påträffades växtskyddsmedel?

För att ha någon nytta av informationen om växtskyddsmedel har påträffats eller inte så bör man veta kvantifierings-/detektionsgränser, när och var prov togs och vilka ämnen som analyserades. Om information om kvantifierings-/detektionsgränser saknas går det att ta reda på genom att kontakta analyslaboratoriet som utfört analyserna. Om verksamhetsutövaren inte har information om vilka substanser som analyserats tillgänglig går det att få fram genom information om analysmetod eller vilket analyspaket som laboratoriet använt.

Frågorna om detektionsgräns/analyslab, provtagningsdatum samt vilka substanser som analyserats ska besvaras även då inga substanser påträffats.